

Forraad af Klæde, naar derved Bedligholdelsen af Ulsjerød blev kostbarere, eller Fabrikken indbragte mindre. Jeg skal i denne Anledning gjøre nogle Bemærkninger, som ville vise Grunden til, hvorfor jeg endnu altid meget stærkt maa holde paa Udvalgets Forslag, og hvorfor jeg ingenlunde kan tilraade endnu yderligere at forøge Bevillingen, saaledes som Krigsministeren idag har foreslaaet det, der igjend gaar ud paa at opretholde Ulsjerød i dets Drift til det Offentliges Brug. Jeg skal da først gjøre opmærksom paa, at der ikke blot kan være Tale om den ulsjerødske Fabrik, men at de private Fabrikkers Interesse ogsaa upaatvivelig maa være at tage i Betragtning. Krigen har ved Siden af de mange Under og de mange Indskrænkninger, den har medført, tillige havt visse Industriarteres Oplivelse tilfølgende, deriblandt hører Klædefabricationen. Det vil vistnok være i højeste Grad utilraadeligt paa samme Tid, som de særdeles fordeelagtige Forhold for disse Fabriker ophøre, og de altsaa lide ved et Omsving af Conjuncturerne, at indslaae paa en Vej, hvorved de private Fabriker endnu vanskeligere kunde imødegaae de saaledes ved Omstændighedernes Magt skabte mindre heldige Conjuncturer. Det forholder sig, om ikke ganske paa samme Maade, saa dog paa en noget lignende Maade med de andre offentlige Anstalter, som have fundet Beskjæftigelse under Krigen, navnlig Straffeanstalterne. Jeg vil tillade mig at gjøre opmærksom paa, at, dersom man, ved at ville holde Ulsjerød Fabrik i samme Gang som forhen, og ved at kaste et betydeligt Quantum Klæde paa Markedet, endnu mere trykker Prisen og berøver Straffeanstalterne den mulige Afsetning af det Produkt, de tilvirke, saa er det ikke muligt at underholde Straffeanstalterne med den af Rigsdagen bevilgede Sum, som er blevet indskrænket til det Beløb, som man har forlangt, alene i Tillid til, at disse Anstalter kunde finde Afsetning for hine Produkter, eller idetmindste i den Forvisning, at Regjeringen ikke selv vilde modarbejde Muligheden deraf. Der vilde altsaa være vundet meget Lidet, naar man greb til den af Krigsbestyrrelsen angivne Udvei, for at bespare et Tab paa nogle Tusinde Rbd. paa Ulsjerød; thi man vilde

med det Samme sættes i den absolute Nødvendighed at gjøre et Tilskud af 10 à 20,000 Rbd. mere om Aaret til Straffeanstalterne.

Hvad Ulsjerød Fabrik i Almindelighed angaaer, skal jeg for Dieblisset ikke indlade mig paa en vidtløftig Undersøgelse af, hvorvidt denne Anstalt kan siges at være til Fordeel for Staten eller ikke; men jeg skal blot gjøre opmærksom paa, at, medens man med Hensyn til andre Fabriker, som drives for Statens Regning, synes at have troet at maatte tage en hurtig afgjørende Beslutning, synes man, uden nogen videre Undersøgelse, med Hensyn til Ulsjerød, at gaae ud fra den Forudsætning, at denne Fabrik i det Mindste foreløbigt som hidtil bør drives for Statens Regning; og dette forekommer mig saa meget mere modsigende, som man ved en rigtig Beregning dog vel maa finde, at Ulsjerød Fabrik, naar undtages under saadanne ganske overordentlige Conjuncturer som dem, der have fundet Sted under Krigen, ikke blot har arbejdet uden at give Gevinst, men ogsaa med Tab i de foregaaende Aar. Jeg skal i den Anledning, for at antyde, hvor compliceret det hele Spørgsmaal om Armeens Klædeforsyning er, kun gjøre opmærksom paa, at i Aaret 1840, altsaa 11 Aar efter at Ulsjerød var blevet overtaget for Statens Regning, var der et Overstud, som det hed, paa denne Konto, der blev afgivet til Finantserne, stort 276,000 Rbd., idet der blev afgivet et Wunderings Depositum paa 112,500 Rbd., en anden Summa, som omtrent havde samme Navn, paa 75,000 Rbd. og endelig et Uldmanufaktur-Depositum paa 85,500 Rbd. Men, dersom man mener, at disse Summer enten ere blevne opsparede under denne Fabriks Drift, eller idetmindste ere blevne foregede ved Driften, tager man meget feil. Det er Summer, som Tid efter anden lige tilbage til 1775 ere tilstaaede Militairretaten, for at imødegaae enkelte overordentlige Tilfælde, hvad Wunderingsvasenet angaaer; men disse Summer ere blevne foregede med Rentens Rente, medens i alle saadanne Tilfælde, hvor overordentlige Udgifter have været nødvendige, Finantserne have maattet gjøre betydelige Tilskud dertil; ja, man finder endogsaa ikke saa Aar, hvor der er gjort Tilskud i Anledning af overordentlige Udgifter